

Mediji i informiranje

Sud Europske unije
PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 136/19

U Luxembourggu 7. studenoga 2019.

Presuda u spojenim predmetima C-349/18 do C-351/18
Kanyebe, Nijs i Dedrooga.

Kada se putnik ukrca na vlak bez karte, on sklapa ugovor s prijevoznikom

Tako je u slučaju kada je pristup vlaku slobodan

Belgijsko nacionalno željezničko poduzeće (NMBS), u skladu sa svojim općim uvjetima prijevoza, novčano kažnjava putnike koji putuju vlakom bez valjane karte. U vrijeme nastanka predmetnih činjenica putnicima je bila ponuđena mogućnost reguliranja njihova položaja bilo kupnjom karte u vlaku po cijeni karte uvećanoj za dodatak, tj. po „tarifi za kupnju karte u vlaku”, bilo plaćanjem paušalnog iznosa od 75 eura u roku od 14 dana od utvrđivanja prekršaja. Nakon isteka tog roka od 14 dana ostala im je još mogućnost plaćanja paušalnog iznosa od 225 eura.

U ovom slučaju tri kažnjena putnika nisu iskoristila nijednu od tih mogućnosti. Stoga je društvo NMBS protiv njih podnijelo tužbu Vrederegrechtu te Antwerpen (mirovni sud u Antwerpenu, Belgija), zahtijevajući da im se naloži da mu plate iznose od 880,20 eura, 1103,90 eura odnosno 2394 eura. U okviru tih tužbi društvo NMBS tvrdilo je da priroda pravnih odnosa između njega i svakog od putnika o kojemu je riječ nije ugovorna, nego se temelji na odredbama propisa s obzirom na to da ti putnici nisu kupili kartu.

Mirovni sud pita se o prirodi pravnog odnosa između društva NMBS i putnikâ bez karte. U tom pogledu postavlja se pitanje treba li se Unijina Uredba o pravima i obvezama putnika u željezničkom prometu tumačiti na način da je situacija u kojoj putnik bez karte uđe u vlak kako bi njime putovao obuhvaćena pojmom „ugovor o prijevozu” u smislu te uredbe¹. Usto, u slučaju potvrdnog odgovora valja odrediti, s obzirom na Direktivu o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima, može li sud koji utvrdi nepoštenost odredbe o ugovornoj kazni predviđene u ugovoru sklopljenom između prodavatelja robe i pružatelja usluga i potrošača smanjiti iznos ugovorne kazne².

U svojoj današnjoj presudi Sud najprije ističe da su, s jedne strane, ostavljajući slobodan pristup vlaku i, s druge strane, ukrcavajući se na taj vlak kako bi njime putovao, i željeznički prijevoznik i putnik očitovali svoju suglasnu volju za ulazak u ugovorni odnos.

Kad je riječ o tome je li putnikovo posjedovanje karte nužan element za zaključak o postojanju „ugovora o prijevozu”, Sud smatra da je karta samo sredstvo kojim se ostvaruje ugovor o prijevozu. **Pojam „ugovor o prijevozu” neovisan je o tome posjeduje li putnik kartu i obuhvaća situaciju u kojoj putnik uđe u vlak kojem je dozvoljen slobodan pristup kako bi njime putovao a da pritom nije kupio kartu.** Budući da u Uredbi br. 1371/2007 nema odredaba u tom pogledu, takvo tumačenje ipak ne dovodi u pitanje valjanost tog ugovora ili posljedice koje proizlaze iz toga da jedna strana nije ispunila svoje ugovorne obveze koje i dalje uređuje mjerodavno nacionalno pravo.

Kad je riječ o ovlasti suda da smanji iznos odredbe o ugovornoj kazni koja je, ovisno o slučaju, nepoštena, Sud utvrđuje da je ona dio općih uvjeta prijevoza društva NMBS za koje je nacionalni

¹ Članak 3. točka 8. Uredbe (EZ) br. 1371/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2007. o pravima i obvezama putnika u željezničkom prometu (SL 2007., L 315, str. 14.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 7., svezak 10., str. 143. i ispravak SL 2017., L 123, str. 35.)

² Članak 6. stavak 1. Direktive Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima (SL 1993., L 95, str. 29.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 12., str. 24.)

sud pojasnio da se „smatraju opće obvezujućim na temelju njihove normativne prirode” i da su predmet „priopćenja u državnom službenom listu”. **Ugovorne odredbe koje su odraz, među ostalim, obveznih odredaba zakona ili drugih propisa ne podliježu odredbama direktive.**

Međutim, u skladu sa sudskom praksom Suda, to isključenje iz područja primjene direktive pretpostavlja tako ispunjenje dvaju uvjeta. S jedne strane, ugovorna odredba mora biti odraz odredbe zakona ili drugih propisa, a, s druge strane, ta odredba mora biti obvezna. U nadležnosti nacionalnog suda je da provjeri jesu li ispunjeni ti uvjeti.

Ako nacionalni sud smatra da ti uvjeti nisu ispunjeni i da odredba o ugovornoj kazni stoga ulazi u područje primjene direktive, Sud podsjeća da taj sud ne može smanjiti iznos kazne za koju je presuđeno da je nepoštena, niti zamijeniti tu odredbu dispozitivnom nacionalnom odredbom primjenom načela nacionalnog ugovornog prava, nego je u načelu mora izuzeti od primjene, osim ako ugovor o kojem je riječ ne bi mogao nastaviti postojati u slučaju brisanja nepoštene odredbe i ako bi poništenje čitavog ugovora izložilo potrošača osobito nepovoljnim posljedicama.

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da u okviru postupka koji se pred njima vodi upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije. Sud ne rješava spor pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) presude objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Socoliuc Corina-Gabriela ☎ (+352) 4303 4293